

РІШЕННЯ № 47

Про звернення до українських та міжнародних інституцій з питань порушення прав адвокатів у зв'язку з невиконанням правоохоронними органами судових рішень

«05» серпня 2020 року

м. Київ

Рада адвокатів України, обговоривши звернення члена Комітету захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності НААУ Пеліхоса Є.М. від 20 липня 2020 року в інтересах адвоката Богатиря В.В. щодо кримінального переслідування, невиконання ухвал слідчих суддів, грубого порушення права на захист шляхом недопущення захисників до участі у кримінальному провадженні та інших пов'язаних із цим питань, зазначає наступне.

Зі змісту звернення та за інформацією члена Комітету захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності НААУ Пеліхоса Є.М. працівниками Офісу Генерального прокурора та ДБР системно порушуються права захисників, які діють в інтересах адвоката Богатиря В.В. у кримінальному провадженні № 42017000000003538 від 07.11.2017 року (виділеного з кримінального провадження № 42014000000000054 від 03.03.2014 року).

Серед низки порушень заявник звернув увагу на грубе нехтування працівниками правоохоронних органів судових рішень, якими зобов'язано сторону обвинувачення здійснити певні процесуальні дії (розглянути клопотання захисників Богатиря В.В. в порядку передбаченому чинним КПК України, допустити захисників Богатиря В.В. до здійснення захисту та участі у кримінальному провадженні тощо). При цьому, відмовляючи слідчі та прокурори винесли постанови, в яких, фактично не визнаючи судову владу, зазначили: *«ухвала слідчого судді є безпідставною, незрозумілою та такою, що не ґрунтується на нормах законодавства...»*; *«рішення слідчого судді не може являтися підтвердженням повноважень адвоката Плавана О.О. на*

участь у кримінальному провадженні як захисника підозрюваного Богатиря В.В.»; «рішення слідчого судді є незрозумілим, що об'єктивно перешкоджає його виконанню».

Тобто, уповноважені особи Офісу Генерального прокурора та слідчі Центрального апарату Державного бюро розслідувань з моменту складання повідомлення про підозру вчиняють активні дії, якими перешкоджають захисникам Богатиря В.В. здійснювати захист свого підзахисного шляхом невизнання їх стороною у кримінальному провадженні та не допускають до матеріалів провадження, таким чином порушуючи основну засаду судочинства та конституційне право адвоката Богатиря В.В. на захист, що також є свідченням прямого порушення положень передбачених пунктом 19, 21 Основних принципів, що стосуються ролі юристів.

Так, на сьогоднішній день залишаються невиконаними з боку службових осіб Офісу Генерального прокурора понад 32 ухвали слідчих суддів, якими слідчих та прокурорів зобов'язано допустити адвокатів Адвокатського об'єднання «Богатир та Партнери» до кримінального провадження від 07.11.2017 року № 4201700000003538, визнати їх такими, що здійснюють захист прав та законних інтересів адвоката Богатиря В.В. та надати захисникам матеріали кримінального провадження для ознайомлення.

Рада адвокатів України вважає, що такі дії працівників правоохоронних органів свідчать про недотримання ними загальнообов'язкових принципів та засад здійснення кримінального судочинства під час проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні № 4201700000003538 від 07.11.2017 року, які є обов'язковими до виконання відповідно до положень статті 7 Кримінального процесуального кодексу України.

Зокрема, порушено засади кримінального судочинства, які безпосередньо впливають з Конституції України та міжнародно-правових зобов'язань в сфері прав людини та верховенства права, а саме: верховенство права (пункт 1 частини 1 статті 7 Кримінального процесуального кодексу України); законності (пункт 2 частини 1 статті 7 Кримінального процесуального кодексу України); презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини (пункт 10 частини 1 статті 7 Кримінального процесуального кодексу України); забезпечення права на захист (пункт 13 частини 1 статті 7 Кримінального процесуального кодексу України); доступу до правосуддя та обов'язковість судових рішень (пункт 14 частини 1 статті 7 Кримінального процесуального кодексу України); диспозитивності (пункт 19 частини 1 статті 7 Кримінального процесуального кодексу України).

На переконання Ради адвокатів України саме системне невиконання органами досудового розслідування судових рішень призвело до порушення права на захист адвоката Богатиря В.В. та неможливості виконання професійних обов'язків адвокатів, які діють в його інтересах, що є

порушенням засад Конституції України та чинного законодавства про адвокатуру з огляду на наступне.

Згідно зі статтею 129-1 Конституції України судові рішення є обов'язковим до виконання. Держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку. Контроль за виконанням судового рішення здійснює суд.

Відповідно до частини першої статті 131-2 Конституції України, надання професійної правничої допомоги в Україні покладається на адвокатуру. Незалежність адвокатури гарантується Конституцією. За змістом статті 64 Конституції України конституційне право кожного на професійну правничу допомогу не може бути обмежене. Ніхто – ні громадяни, ні держава – не має права перешкоджати отриманню правової допомоги.

Професійні права, честь і гідність адвоката гарантуються та охороняються Конституцією України, цим Законом та іншими законами (стаття 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»). У цій статті Закону зазначені гарантії адвокатської діяльності, зокрема: забороняються будь-які втручання і перешкоди здійсненню адвокатської діяльності; забороняється притягати до кримінальної відповідальності чи іншої відповідальності адвоката або погрожувати застосуванням відповідальності у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності згідно із законом тощо.

У контексті наведеного Рада адвокатів України наголошує, що захист передбаченими процесуальним законом методами інтересів клієнта є прямим обов'язком адвоката, що визначений профільним Законом, а тому не виконання з боку сторони обвинувачення більше 32-х рішень судів, якими зобов'язано допустити адвокатів Богатиря В.В. до здійснення захисту у кримінальному провадженні та надати їм матеріали кримінального провадження є грубим порушенням діючого законодавства.

Також, Рада адвокатів України вважає неприпустимим не допуск захисників до захисту у кримінальному провадженні з підстав невизнання з боку ДБР повноважень захисників Богатиря В.В. та звертає увагу, що такі дії з боку обвинувачення є не виконанням ухвал слідчих суддів та ігноруванням презумпції добросовісності адвоката у кримінальному процесі.

Так, відповідно до статті 533 Кримінального кодексу України (наслідки набрання законної сили судовим рішенням) – вирок або ухвала суду, які набрали законної сили, обов'язкові для осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, а також для усіх фізичних та юридичних осіб, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх службових осіб, і підлягають виконанню на всій території України.

Водночас, співробітники Офісу Генерального прокурора та Центрального апарату Державного бюро розслідувань всупереч вимогам

статті 50 Кримінального процесуального кодексу України вчиняють дії по наданню (вимаганню) у адвокатів додаткових документів на підтвердження їх повноважень як захисників, зокрема письмової згоди адвоката Богатиря В.В. на здійснення його захисту у даному кримінальному провадженні, що як наслідок стає на заваді здійснення захисту прав адвоката Богатиря В.В.

Враховуючи зазначені обставини, Рада адвокатів України прийшла до висновку, що наведені вище факти у своїй сукупності та правовому зв'язку свідчать про те, що працівниками правоохоронних органів порушуються норми Конституції України, Кримінального процесуального законодавства, Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та міжнародного законодавства, зокрема статті 6, 8 Конвенції по захисту прав людини і основних свобод (1950 року).

Так, Європейський суд з прав людини у своїй прецедентній практиці неодноразово заявляв, що переслідування та утиски представників юридичної професії завдають удар по самому серцю конвенційної системи. Тому обмеження прав адвокатів повинні підлягати особливо суворому контролю (Елсі та інші проти Туреччини № 23145/93 та 25091/94 від 13 листопада 2003 року; Xavier Da Silveira проти Франції № 43757/05 від 21 січня 2010 року; Leotsakos проти Греції № 30958/13 від 4 жовтня 2018 року, Круглов та інші проти Росії від 4 лютого 2020 року, Андре та інші проти Франції, № 18603/03 від 24 липня 2008 року, Мішо проти Франції № 12323/11, Прутенау проти Румунії від 3 лютого 2015 року).

З огляду на наведене та взявши до уваги інформацію Комітету захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності щодо загрози гарантованих державою прав адвокатів у контексті презумпції добросовісності адвоката у кримінальному процесі, Рада адвокатів України з метою недопущення невиконання працівниками правоохоронних органів рішень судів, якими забезпечено доступ адвокатів до захисту, врахувавши пропозиції та зауваження членів Ради адвокатів України, керуючись приписами Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Доручити Голові Ради адвокатів України Ізовітовій Л.П. направити до Офісу Генерального прокурора, Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Ради адвокатських та правничих товариств Європи (ССВЕ), Генеральної Асамблеї ООН звернення з проханням в межах повноважень вжити заходи реагування щодо порушення прав адвокатів у зв'язку з невиконанням правоохоронними органами судових рішень, якими забезпечено доступ адвокатів до захисту.

2. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявника та на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України   */підпис/*   **Л.П. Ізовітова**

Секретар Ради адвокатів України   */підпис/*   **І.В. Колесников**